

DESPRE PIETRE PREȚIOASE (VIII)

Perla (1)

de Silvia Constantinescu

Cu mulți ani în urmă cunoștințele mele despre perle erau foarte, foarte reduse și deși îmi placeau perlele, nu le apreciam la justa lor valoare, până într-o bună zi, când am citit despre pariul dintre Cleopatra și Marc Antoniu, care mi-a relevat valoarea deosebită a perlelor. Povestea spune că Cleopatra a pus pariu cu Marc Antoniu că ea poate să mănânce un prânz de zece milioane sesterti, circa un milion de dolari astăzi. Marc Antoniu s-a arătat neîncrezător, evident, și a acceptat pariul, convins fiind că-l va câștiga. Prânzul Cleopatrei de 10 milioane de sesterti a constat din superbul ei colier de perle, pe care l-a băgat într-un vas cu oțet; oțetul a macerat perlele, spune legenda, iar Cleopatra a băut lichidul cu perlele macerate. Și Cleopatra a câștigat pariul! Evident că procesul de macerare trebuie să fi luat cu mult mai mult timp, dar reținem din această legendă că acidul acetic, ca și alți acizi, au un efect distrugător asupra perlelor!

Perlele, alături de coral și chihlimbar, sunt podoabe dăruite de apa de mare, de lac sau fluviu.

Folosirea perlelor ca podoabe se pierde în negura vremii. Cel mai vechi colier de perle cunoscut datează de 4.000 de ani î.Hr. Despre perle vorbesc legendele indiene, de unde aflăm că ele au fost create de Vișnu; alte legende hinduie povestesc că perlele sunt picături de rouă căzute pe țesutul unei scoici, pe care razele soarelui le-a solidificat; o legendă chineză spune că perlele sunt de fapt creierul dragonului. Regi și regine, femei și bărbați bogăți le-au apreciat și purtat cu mare plăcere. Regina Elisabeta I-a a Angliei (1533-1603) este fără îndoială exemplul cel mai elocvent de femeie și cap încoronat care a adorat perlele. Se spune că Maria Stuart avea un colier splendid de perle, care-i plăcea nespus Elizabetei, ceea ce a făcut ca acest colier celebru să ajungă la gâtul Elizabetei imediat ce Mariei Stuart i-a căzut capul. Elisabetei I-a i-au plăcut perlele într-atât, încât a dorit ca patul ei mortuar să fie decorat cu cele mai frumoase perle pe care le poseda.

Perlele au simbolizat întotdeauna bucurie, dragoste și fericire; ele au avut și au o influență magică asupra purtătorului și au fost și sunt simbolul feminității.

Perle în mărime naturală într-o scoică. Cele mai mici sunt numite "perle grăunte"; cea lunguiată este numită "perla petală"; cea roză, "perla pară".

Foto: © Karl Hartmann, Sobernheim.

Regina Elisabeta I-a, în portretul cunoscut și sub denumirea de "Armada", atribuit pictorului Marc Gheeraerts. Regina este decorată cu o mare cantitate de perle de diferite forme și culori.

Foto: © Karl Hartmann, Sobernheim.

Un text indian din anul 500 î.Hr. scrie despre "viața lungă și fericită" pe care ți-o dă purtarea perlelor. Credința cum că perlele au putere tămăduitoare în special în bolile infecțioase, melancolie, sau boli de stomac, le-a mărit și mai mult valoarea. În lapidarii era indicat cum să fie folosite perlele în tratarea acestor boli - tratamentul cu perle sau cu alte pietre prețioase era cunoscut sub denumirea de litoterapie. În Japonia se vând și astăzi "tablete de calciu" din perle pisate. Ann Nisell, gemolog la firma Kaplan din Stockholm, îmi spunea deunăzi, vorbind cu ea despre perle, cum că Kokichi Mikimoto, celebrul cultivator de perle japonez, obișnuia să înghită o perlă pe zi, convins că aceasta este foarte sănătos. (O perlă de cultură de mărimea de 5-6 milimetri costă astăzi la Stockholm aproximativ 300 de coroane; nici în urmă cu 70 de ani, pe timpul lui Kokichi Mikimoto nu erau mai ieftine, din contră, așa că numai un cultivator de perle, cum era Kokichi Mikimoto, își putea permite să înghită o perlă naturală pe zi!)

Ce spun însă cărțile de specialitate despre perle?

Originea cuvântului "perla" este necunoscută; compoziția chimică: 84-92% carbonat de calciu, 4-13% substanță organică și 3-4% apă; deși durezza pe scala Mohs este între 3-4, perla este foarte tare și se sparge foarte greu. Mărimea perlei variază de la un ac de gălălie până la mărimea unui ou de porumbel. Una dintre cele mai cunoscute perle, "perla Hope" (după același posesor ca "diamantul Hope"), cântărea 450 de carate sau 1800 de grains; grains vine de la latinul *granum* și este măsura pentru perle, care este egală cu 0,05 grame sau 0,25 carate; această măsură este înlocuită astăzi din ce în ce mai mult cu caratul; a mai existat o măsură japoneză: *momme*, egală cu 3,75g sau 18,75 carate, dar care în comerțul european nu este folosită aproape de loc. Perlele pot avea diferite culori: roz, argintiu, crem, gri, verde, albastru sau negru. Culoarea perlei este dată de tipul de scoică, de tipul de apă și de stratul superior al cochiliei scoicii. Există o mare diversitate de scoici, dar numai anumite scoici pot produce perle. Printre scoicile care produc perle, *Strombus gigas* este cea mai cunoscută.

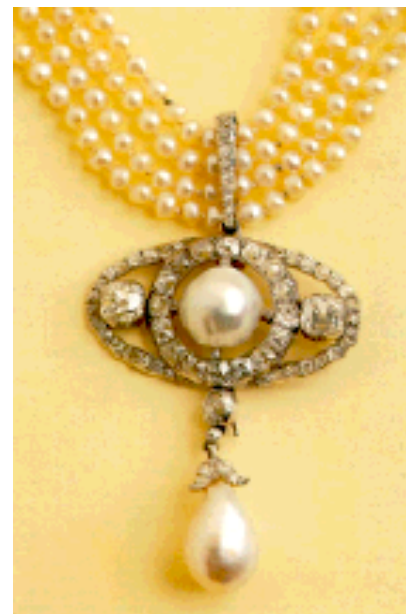
Scoica producătoare de perle este formată dintr-un înveliș exterior calcaros, un înveliș interior denumit epitel, un țesut acoperitor ca o mantie și o parte gelatinoasă; în partea interioară se produce o secreție, care s-ar putea numi "substanță de perlă". Partea interioară este partea cea mai importantă în producerea perlelor naturale sau de cultură.

Cum se produc perlele naturale?

Trebuie spus de la început că perla naturală apare ca un accident, fără ajutorul omului și că nu este o stare normală ca o scoică să producă perlă, ci o reacție de apărare a scoicii, atunci când un corp străin, de obicei diversi paraziti, intră în țesutul scoicii. Dacă încercarea de a elimina corpul străin eșuază, atunci corpul străin este prins în țesut ca într-o menghină și izolat prin depunerea în straturi a secreției "substanță de perlă". Ca perla să se poată produce, trebuie ca parazitul intrus să fi luat cu el o părtică din țesutul scoicii; această mică părtică de țesut se divide și după circa 10 zile, în jurul parazitului se crează un fel de "sac izolator", după care scoica depune secreția, strat peste strat, formând astfel perla propriuzisă. S-a constatat că este posibil ca să se producă perle în scoică și fără ca un parazit să fi pătruns în țesutul scoicii, dar atunci ca urmare a

unei vătămări exteioare a scoicii, care ia măsuri de apărare.

Există două feluri de perle naturale: cele produse de scoici în apa mării, denumite "perle orientale" și cele depuse în apă dulce, denumite "perle de apă dulce naturale". Scoicile producătoare de perle trăiesc de obicei lângă coasta mării, la circa 15 metri adâncime; diametrul lor este de circa 8 centimetri și au o viață de aproximativ 13 ani. Cele mai multe scoici producătoare de perle naturale, de cea mai bună calitate, roz și crem, se găsesc în golful Persic. Golful Mannar, între India și Ceylon, este un alt loc de producere a perlelor naturale, de culoare roz și a celor cu o tentă galbuie, dar mai ales a celor care se numesc "perle grăunte". Cantități cu valoare economică se produc și pe coastele Americii de Sud și ale Australiei. Numai a teizecea sau a patruzecoa scoică conține o perlă. Perlele naturale sunt pescuite de scufundători, de obicei femei.

Colier cu patru rânduri de perle orientale și medalion cu 2 perle orientale și briliante executat de firma W.A. Bolin în 1954 la Stockholm.

Foto: © W.A. Bolin.

(Continuare în numărul următor)